

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

**ПІДСУМКОВА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
СЛУХАЧІВ, КУРСАНТІВ І СТУДЕНТІВ**

24 квітня 2025 року

Харків 2025

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ ПІДСУМКОВА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
СЛУХАЧІВ, КУРСАНТІВ І СТУДЕНТІВ
24 квітня 2025 року**

м. Харків

Підсумкова науково-практична конференція слухачів, курсантів і студентів (24 квітня 2025 року) : тези. Харків: Вид-во НАНГУ, 2025. 664 с.

Видання містить тези доповідей Підсумкова науково-практична конференція слухачів, курсантів і студентів, яка відбулась 24 квітня 2025 року. Організатор конференції: Національна академія Національної гвардії України.

Оргкомітет конференції

Голова оргкомітету: перший заступник начальника з навчально-методичної та наукової роботи полковник **Єманов В.В.**

Відповідальний секретар оргкомітету: науковий співробітник науково-організаційного відділу **Самсонова Г.С.**

Члени оргкомітету:

начальник науково-організаційного відділу полковник **Мельніков Р.С.**;
начальник командно-штабного факультету полковник **Антонець В.В.**;
начальник факультету логістики полковник **Павлов Я.В.**;
начальник оперативного факультету полковник **Клішин В.М.**;
начальник гуманітарного факультету полковник **Іщенко С.О.**;
начальник навчально-наукового центру організації освітнього процесу полковник **Тробюк В.І.**;
старший помічник начальника науково-організаційного відділу майор **Куруч О.С.**

Адреса оргкомітету: 61001, м. Харків, майдан Захисників України, 3, Національна академія Національної гвардії України, науково-організаційний відділ

Контактні телефони: 057-739-26-02, 54-76

Електронна адреса: conf.nangu@gmail.com

Доповіді відтворені безпосередньо з авторських оригіналів.
За достовірність представлених результатів відповідальність несуть автори

Актуальність теми обумовлена необхідністю розробки практичних рекомендацій для оптимізації цього процесу, особливо в умовах сучасної нестабільності. Усвідомлення значущості власного характеру, його аналіз та вдосконалення створюють передумови для ефективної соціальної інтеграції і особистісного зростання.

Отже, проблема характеру в сучасній психології набуває все більшого значення як у науковому, так і в практичному аспекті. Завдяки комплексному підходу можна не лише пояснити механізми формування характеру, а й розробити системні методи для його позитивної корекції та розвитку, що має важливе значення для майбутнього покоління та стабільності соціуму.

УДК 159.923.2+159.944.4:614.84:351.78

Пендюра А.М., курсантка навчальної групи ЕКП-23-1 кафедри психології діяльності в особливих умовах навчально-наукового інституту управління та безпеки населення, Національний університет цивільного захисту України;

Євпак С.В., старший науковий співробітник навчально-наукової лабораторії екстремальної та кризової психології навчально-наукового інституту управління та безпеки населення, Національний університет цивільного захисту України, капітан служби цивільного захисту

РОЛЬ САМОКОНТРОЛЮ У ЗБЕРЕЖЕННІ ПСИХОЕМОЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ ПІРОТЕХНІКІВ ДСНС УКРАЇНИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Діяльність саперів різних силових відомств, спеціалістів з розмінування некомерційних організацій, а також піротехніків Державної служби України з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС) потребує від фахівців значних фізичних сил та добре розвинутих індивідуально-психологічних якостей. В роботах сучасних українських психологів (О. Недвиги, В. Платонова, Х. Софієвої та ін.) досліджувалися професійно-психологічні якості фахівців з розмінування Збройних Сил України, ДСНС, Служби Порятунку Особливого Ризику МНС Азербайджанської Республіки. Аналіз робіт зазначених авторів показав, що значна увага приділена визначенню особливостей прояву самоконтролю особистості, що не виключає важливості інших професійно-важливих якостей, докладно розглянутих у наукових працях.

Самоконтроль визначається науковцями як здатність контролювати свої емоції, думки та поведінку за допомогою вольових якостей особистості. У діяльності фахівців з розмінування самоконтроль відіграє важливу роль як компенсуюча властивість, що сприяє запобіганню впливу тривоги й страху перед виконанням дій з пошуку та знешкодження вибухонебезпечного предмета (далі – ВВП) і допомагає швидше опанувати свій психологічний стан у ситуації

невизначеності або дефіциту інформації. Швидке опанування свого стану піротехніком чи сапером дозволяє переключитися з емоційних переживань на когнітивну сферу, оскільки в своїй діяльності фахівець керується професійними знаннями щодо будови та функціонування ВНП, а також навичками їх знешкодження.

У науковій роботі О. Недвиги відзначено, що поки емоційна напруга та навантаження не перевищують межу норми, дії сапера є активними, виваженими та рішучими. Завдання з розмінування в такому стані виконуються впевнено, із значним інтересом та емоційним піднесенням. Однак із зростанням навантаження та рівня психологічної напруги під впливом стрес-факторів відзначається зниження продуктивності, нехтування правилами безпеки, зростає кількість помилок, переважає шаблонне мислення, проявляється боязливість, підвищується відчуття тривоги, яке не дозволяє сконцентруватися на виконанні завдань, а основні дії набувають хаотичного характеру. Тому ефективне виконання завдань зі знешкодження ВНП та розмінування територій залежить від високого рівня психологічної стійкості до стресових чинників і добре розвинутих навичок самоконтролю, що проявляється у швидкому опануванні свого стану.

Основними чинниками, що викликають тривожність у фахівців з розмінування, є складність завдань, мінна небезпека та соціально-психологічні фактори, зокрема рівень підтримки командирів і взаємодія в колективі. Варто зауважити, що тривала концентрація уваги, постійне напруження та усвідомлення того, що будь-яка помилка може призвести до смерті, викликають не лише нервові виснаження, а й фізіологічні розлади, зокрема підвищений артеріальний тиск, проблеми зі шлунково-кишковим трактом та порушення сну.

Прояв тривожності у саперів і піротехніків можна розділити на три стадії.

Перша – це стадія тривоги, коли людина переживає сильний стрес і страх, що супроводжується фізіологічними реакціями, такими як прискорене серцебиття, тремтіння рук чи запаморочення.

Друга стадія – це опір, коли фахівець або адаптується до стресу, мобілізуючи свої ресурси, або, навпаки, втрачає контроль над ситуацією.

Третя стадія – це виснаження, яке настає після тривалого перебування в умовах небезпеки та постійної напруги, що може призвести до зниження працездатності та навіть професійного вигорання.

Вплив тривожності на ефективність роботи саперів і піротехніків є двояким. Помірний рівень тривожності може бути корисним, оскільки змушує спеціаліста бути уважним і максимально обережним. Проте надмірна тривожність може спричинити паніку, імпульсивні рішення або параліч дій, що може стати фатальним, але фахівець може впоратися зі станом тривоги ресурсами самоконтролю. Водночас втрата страху є небезпечною, адже така людина стає схильною до необдуманих ризиків і повинна покинути професію.

Проблема прояву тривоги у піротехніків та фахівців з розмінування є однією з ключових, яка потребує контролю та втручання психолога. Робота з ВВП має постійну небезпеку, з якою стикається фахівець, є невидимою і не завжди має повну картину про мінну обстановку, що створює унікальне психологічне навантаження.

Отже, зниження рівня тривожності досягається через психологічну підготовку, що включає симуляції реальних умов, розвиток навичок саморегуляції та навчання швидкому опануванню своїх переживань. Проблема тривожності у піротехніків є багатогранною і потребує комплексного підходу. Вона не лише впливає на ефективність, а й визначає рівень психологічної та фізичної витривалості. Саме тому психологічне забезпечення має включати не тільки підготовку до діяльності, але й підтримку після проведення робіт, що дозволить піротехнікам зберігати високий рівень психічного здоров'я. Важливо також відзначити, що після втрати почуття страху фахівець із розмінування повинен призупиняти свою діяльність, оскільки це підвищує ризик фатальних помилок.

УДК 159.9

Ромалійський С.С., курсант 133 навчальної групи гуманітарного факультету, Національна академія Національної гвардії України, солдат;

Ларіонов С.О., начальник кафедри психології та педагогіки, доцент, кандидат психологічних наук, Національна академія Національної гвардії України, полковник

ЗМІСТ ТОЛЕРАНТНОСТІ ЯК ХАРАКТЕРИСТИКИ ОСОБИСТОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Толерантність як ключова внутрішня якість, що об'єднує різні аспекти особистості, виступає складною системою цінностей, яка відображає рівень здатності людини приймати різні погляди та ідентичності в умовах суспільства з різними культурами.

З погляду досліджень з різних наук психології, філософії, в соціології та культурології толерантність розуміють не лише як правило доброти в спілкуванні, а й як практичний інструмент, що дає змогу ефективно жити в суспільстві, передавати культурні традиції та підтримувати стабільність спілкування між людьми.

У внутрішній психологічній якості толерантності виділяють:

- розумовий та аналітичний компонент ;
- емоційний компонент (повага до почуттів іншої людини);
- практичний компонент (використання мирних способів взаємодії).
- Розвиток толерантності залежить від поєднання факторів:

Підсумкова науково-практична конференція слухачів, курсантів і студентів

Національна академія Національної гвардії України

24 квітня 2025 р.

Мокрозубова С.О., Тробюк Н.Ю.	511
ПСИХОЛОГІЯ СТРЕСУ ОСОБИСТОСТІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ПРОЯВУ	
Моспанова Ю.О., Ларіонов С.О.	512
ЗМІСТ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ КУРСАНТІВ ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	
Некряч Є.М., Товма І.М.	515
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ СІМ'Ї НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ	
Овчаренко А.С., Пашенко А.О.	517
ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ ОСОБИСТОСТІ	
Онищук К.І.	519
АНАЛІЗ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ДОСЛІДЖЕНЬ ВПЛИВУ ВІЙСЬКОВО- ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ОСОБИСТІСТЬ	
Пасько М.Г., Барко В.В.	521
.ПРОБЛЕМА ХАРАКТЕРУ У СУЧАСНІЙ ПСИХОЛОГІЇ	
Пендюра А.М., Євпак С.В.	523
РОЛЬ САМОКОНТРОЛЮ У ЗБЕРЕЖЕННІ ПСИХОЕМОЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ ПРОТЕХНІКІВ ДСНС УКРАЇНИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	
Ромалійський С.С., Ларіонов С.О.	525
ЗМІСТ ТОЛЕРАНТНОСТІ ЯК ХАРАКТЕРИСТИКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ	
Романюк Д.М., Товма І.М.	527
ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФЕНОМЕНУ РЕФЛЕКСІЇ	
Селезньов М.О., Барко В.В.	529
ПСИХОЛОГІЧНА ТРАВМА ОСОБИСТОСТІ: ПРОЯВИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ	
Силук М.В., Ганаба С.О.	530
ПСИХОСОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА ЯК ЕЛЕМЕНТ ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ ПІД ЧАС ВІЙНИ	
Скворцов К.С., Пантелєєва О.Я.	531
АНАЛІЗ ВИБОРУ СТИЛЮ КОМАНДУВАННЯ КУРСАНТАМИ ВІЙСЬКОВОГО ВИШУ	
Скріпченко П.А., Слурденко Д.О.	534
ПСИХОЛОГІЧНІ КОНЦЕПЦІЇ ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТКУ ЗДІБНОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ	
Слободян М.М., Тробюк Н.Ю.	535
ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ АГРЕСІЇ В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ	
Смаглій А.О., Харченко С.В.	537
РОЛЬ ВІЙСЬКОВОГО ПСИХОЛОГА В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БОЙОВОЇ ГОТОВНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ	
Смірнова А.В., Тробюк Н.Ю.	539
МИСЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ЯК ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН В УМОВАХ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОГРЕСУ	
Топчило А.В.	541
ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ПЕРСОНАЛУ НА БАЗІ КАБІНЕТІВ ПСИХОЛОГІЧНОГО РОЗВАНТАЖЕННЯ В ПІДРОЗДІЛАХ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ	
Цісар Є.О., Доценко В.В.	543
СТРЕСОСТІЙКІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	

ПІДСУМКОВА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ СЛУХАЧІВ, КУРСАНТІВ І СТУДЕНТІВ

24 квітня 2025 року

Збірник тез доповідей

Відповідальний за випуск: *Р.С. Мельніков*

Комп'ютерне складання і верстання: *Г.С. Самсонова*

Формат паперу 60х84/16. Ум. друк. арк. 38,5. Зам.№ 452

Видавець і виготовлювач Національна академія Національної гвардії України
Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 4794 від 24.11.2014 р.
майдан. захисників України, 3, м. Харків, 61001